

SPRAWOZDANIE
Z 4. MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI PSYCHOLOGII RODZINY
HEIDELBERG, 7-10 KWIETNIA 2002 ROKU

W dniach od 7 do 10 kwietnia 2002 roku w Heidelbergu w Niemczech odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa poświęcona problematyce z zakresu psychologii rodziny. Konferencja została zorganizowana przez The International Academy of Family Psychology (IAFP), której założycielem i nadal aktywnym członkiem jest Prof. Luciano L'Abate z Georgia State University w Atlancie w USA. Od momentu powstania IAFP w 1990 r. była to już czwarta międzynarodowa konferencja przygotowana przez tę organizację. Pierwsza konferencja odbyła się w 1990 r. w Tokio, kolejna w 1994 r. w Padwie, trzecia zaś w 1998 r. w Athens w USA. Konferencje odbywają się regularnie co cztery lata.

Miejscem obrad konferencji w Heidelbergu był University of Education. Tematem spotkania była rodzina ujęta w jej środowisku z uwzględnieniem perspektywy różnych kultur (Families in Context: International Perspectives on Change). Konferencja zgromadziła psychologów rodziny z 20 krajów świata, z prawie wszystkich kontynentów. Wzięło w niej udział 171 osób, w sumie zaprezentowano 146 referatów i plakatów. Konferencja rozpoczęła się przywitaniem, którego dokonali organizatorzy konferencji: Prof. Sabina Walper z University of Munich w Niemczech oraz Prof. Jeanette Ross z University of Education w Heidelbergu. W czasie sesji plenarnych referaty wygłosili zaproszeni goście. Odbyło się sześć wykładów plenarnych.

Wykład inauguracyjny wygłosiła Prof. Florence Kaslow, była przewodnicząca IAFP, w latach 1987-1990 przewodnicząca The International Family Therapy Association, obecnie kierująca The Florida Couples and Family Institute w USA. Jej wystąpienie, zatytułowane „Family psychology around the world”, poświęcone było ukazaniu ewolucji psychologii rodziny w różnych częściach świata.

Prof. Helm Stierlin wygłosił wykład na temat „A systemic perspective on family and health”. Przedstawił pogląd, że zastosowanie w nauce podejścia systemowego,

a więc Ogólnej Teorii Systemów, teorii informacji (*information theory*), teorii chaosu (*chaos theory*) i cybernetyki, zrewolucjonizowało podejście zarówno biologiczne, jak i psychospołeczne do zagadnień zdrowia i choroby, zmuszając badaczy do poszukiwania wzajemnych oddziaływań między różnorodnymi czynnikami wywierającymi wpływ na rozwój choroby lub sprzyjających zachowaniu zdrowia. Rodzina przedstawiona została jako ważny czynnik w tym systemie wzajemnych oddziaływań.

Wykład pt. „Does parenting matter? The nurture assumption in attachment theory” wygłosił Prof. Marinus Van Ijzendoorn. Poszukiwał on odpowiedzi na pytanie o rolę czynników genetycznych, konstytucjonalnych i środowiskowych w pojawianiu się różnic indywidualnych w przywiązaniu. Ukazał on wyniki różnorodnych, przeprowadzonych w ciągu ostatnich 10 lat badań nad rodzeństwem, dziećmi adoptowanymi i bliźniakami, przedstawiając wzajemne zależności między czynnikami konstytucjonalnymi (*nature*) i środowiskowymi (*nurture*) w kształtowaniu się przywiązania. Wyraził pogląd, że znaczenie czynników środowiskowych może być duże w porównaniu z innymi czynnikami rozwoju.

Prof. Florence Kaslow przedstawiła referat na temat „Family businesses and consultation to them: A focus on gender issues”. Analizowała ona związki między funkcjonowaniem w pracy a funkcjonowaniem pracownika w obrębie jego rodziny – to, w jaki sposób wydarzenia w pracy oddziałują na zachowanie w rodzinie i relacje wewnątrzrodzinne oraz jak konflikty małżeńskie i rodzinne kształtują postawy wobec pracy i zachowanie w pracy. Podkreślono, że sytuacja staje się bardziej złożona, gdy wszyscy członkowie jednej rodziny pracują we wspólnym przedsiębiorstwie rodzinnym. Autorka ukazała rolę, zadania i wymagania stojące przed psychologiem pracującym jako *the family business consultant*.

Prof. Paul Amato przedstawił wykład na temat „Divorce in context: A life course perspective on children from divorced families”. Ukazał on wpływ rozwodu rodziców na kształtowanie przyszłych losów ich dzieci. Opierając się na wynikach wieloletnich badań, ukazał krótkoterminowe i długoterminowe skutki rozwodu rodziców w życiu dzieci, przedstawiając różne trajektorie ich rozwoju w procesie przechodzenia do dorosłości.

Kolejny wykład przedstawiony został przez Zipora Magen i nosił tytuł „The family: A source of adolescent happiness across cultures”. Wyniki badań, którymi objęto ponad 3500 adolescentów, wskazują, że rodzice są ważnymi osobami, mającymi duży wpływ na kształtowanie się u młodego człowieka zdolności do doświadczania szczęścia. Poszukując charakterystyk dobrego rodzica (*good parenting*) w różnych kulturach i warunkach socjoekonomicznych, stwierdzono, że adolescenti, pomimo dążenia do niezależności i poszukiwania autonomii, oczekują od swoich rodziców, że będą przewodnikami, autorytetami, rozumiejącymi i wrażliwymi osobami.

W ramach konferencji odbyło się 11 sympozjów dyskusyjnych, na których przedstawiono 52 prezentacje oraz 10 sesji referatowych, gdzie zaprezentowano 43 referaty. Odbyły się ponadto interaktywne sesje plakatowe. Problematyka doniesień była różno-

rodna. Analizowano wpływ przemian społecznych na rodzinę, relację między rodzicami i dziećmi oraz relację małżeńską (na różnych etapach w cyklu życia rodzinnego), omawiano strategie interwencji wobec rodziny (od prewencji do terapii), a także dyskutowano nad zagadnieniami metodologicznymi związanymi z pomiarem różnych aspektów życia rodzinnego.

Duże zainteresowanie wzbudziło sympozjum „Families and Personal Development in Times of War”, poświęcone ukazaniu wojny jako stresora wywierającego ogromny, często długotrwały międzypokoleniowy wpływ na całą rodzinę i każdego z jej członków.

Sympozjum, które prowadzili Prof. Marcel van Aken i Prof. Thomas M. Gehring (The Complexity of the Family System: Different Approaches to Studying Within-Family Dynamics), dotyczyło ukazaniu znaczenia podejścia systemowego w analizowaniu relacji wewnątrzrodzinnych. Dwa inne sympozja stanowiły prezentację metod badania rodziny. W. Robert Beavers przedstawił metodę The Beavers Systems Model of Family Assessment, opracowywaną przez ostatnie 32 lata, wykorzystywaną w badaniach naukowych, w terapii i w ramach szkoleń terapeutów. Thomas Gehring zaprezentował metodę pomiaru przeznaczoną do badania jednostek i całych rodzin – The Family System Test (FAST).

Obrady podsumował Prof. Klaus Schneewind, wskazując jednocześnie na miejsce psychologii rodziny wśród innych dyscyplin psychologicznych i określając jej status metodologiczny.

*Bogusława Lachowska
Instytut Psychologii KUL*